

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

*Ministria e Pushtetit Lokal
Ministarstvo lokalne samouprave
Ministry of Local Government*

LOKALNA SAMOUPRAVA NA KOSOVU I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

LOKALNA SAMOUPRAVA NA KOSOVU I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

Šta su ciljevi održivog razvoja?

Generalna skupština UN je 2015. godine usvojila Agendu za održivi razvoj 2030. sa 17 ciljeva održivog razvoja (eng. skraćenica: SDG) za promovisanje **socijalne, ekološke i ekonomske održivosti**. Od tada različiti akteri mobilizuju napore **u borbi protiv siromaštva, promovišu ekonomski rast i smanjuju nejednakosti**

Iako je Agenda pokrenuta od strane Ujedinjenih nacija, ciljani korisnici ove Agende su građani, a njeni primarni sprovodioci je lokalna samouprava. SDG-ovi stvaraju put za sve.

Godine 2018. Skupština Kosova je usvojila Rezoluciju za održivi razvoj i osnovala Savet za održivi razvoj. Na ovaj način se Skupština obvezala da će razviti vlastite nacionalne pokazatelje koji će pomoći u praćenju napretka ostvarenog u postizanju ciljeva. Jedan od odličnih primera takvog mehanizma je Sistem upravljanja opštinskim učinkom Ministarstva lokalne samouprave.

Sistem upravljanja opštinskim učinkom (SUOU) i SDG – na koji način su međusobno povezani?

Sistem upravljanja opštinskim učinkom (SUOU) je mehanizam u okviru Ministarstva lokalne samouprave (MLS) koji meri uspešnost opština u pružanju **administrativnih usluga, javnih usluga i upravljanja**.

Ovaj mehanizam se sastoji od **119 pokazatelja učinka** koje MLS koristi na godišnjoj osnovi za analizu učinka kosovskih opština.

Koja je misija Sistema upravljanja opštinskim učinkom (SUOU)?

Jedan od glavnih ciljeva SUOU-a je omogućiti MLS-u i vladi da utiču na povećanje odgovornosti i efikasnosti opštine, omogućiti unapređenje javnih usluga kroz sistem postavljenih kriterijuma i standarda. Misija SUOU-a je da ojača sposobnost opština da poboljšaju javne usluge.

Kako je lokalna samouprava povezane sa ciljevima održivog razvoja (SDG)?

Da bi se postigli ciljevi održivog razvoja, naponi centralne i lokalne vlade su od presudnog značaja. Lokalna samouprava je u dobrom položaju da se bave problemima koji proizlaze iz SDG-ova i rade na traženom napretku. Zadaci poput prostornog planiranja, socijalne zaštite, održavanja lokalnih puteva, javnog prevoza, upravljanja otpadom, vodom i sanitarnim otpadom itd. najčešći su zadaci gotovo svih lokalnih nivoa. Iako je na centralnoj vlasti potrebno osigurati resurse za rešavanje potreba, odgovornost pada na lokalnu samoupravu da takođe osiguraju da se ti resursi koriste u postizanju SDG-ova, na efikasan i delotvoran način. To lokalnu samoupravu stavlja u ulogu ključnih aktera u procesu postizanja SDG-ova. U ovu je svrhu sistem upravljanja opštinskim učinkom uskladio nekoliko svojih pokazatelja kako bi direktno doprineo postizanju ciljeva SDG-ova.

Koje su koristi za građane?

Građani imaju koristi od javnih usluga koje direktno doprinose njihovom svakodnevnom životu i blagostanju. Ovi faktori takođe doprinose povećanju poverenja građana u lokalnu upravu.

Koje su koristi za opštine?

Opštine koriste standardizovanu metodologiju koju SUOU pruža za merenje i procenu njihovih učinka i kvaliteta njihovih javnih usluga. Ovaj sistem daje opštinama uvid u ono što mogu poboljšati u pogledu svojih usluga.

Ko su glavni akteri u SUOU?

Same opštine - u interesu je gradonačelnika, skupština opština i drugih opštinskih službenika da imaju saznanja o svom učinku, kako se njihov rad upoređuje sa rezultatima drugih opština i u cilju izbegavanja buduće slabosti.

Građani, lokalne zajednice i civilno društvo - imaju interes u pogledu dobijanja najbolje moguće usluge. Te bi usluge trebale biti efikasne i delotvorne, transparentne i njima se postiže odgovornost prilikom odlučivanja na opštinskom nivou.

Demos / SDC, Ministarstvo lokalne samouprave, Ministarstvo obrazovanja nauke i tehnologije, Ministarstvo zdravlja - SUOU ima potencijal da bolje informiše resorna ministarstva o opštinskim rezultatima i generiše podatke o uslugama za ove oblasti. Ovaj sistem pokazatelja doprinosi postizanju ciljeva održivog razvoja. Svaka strategija razvijena nakon usvajanja rezolucije od strane Skupštine Kosova trebalo bi da sadrži elemente SDG-a.

Lokalna samouprava ima ključnu ulogu u promovisanju lokalnih politika održivog razvoja, direktnim kapitalnim investiranjima i poboljšanju usluga.

Pokazatelji SUOU-a, koji direktno doprinose postizanju SDG-ova, su navedeni u nastavku:

DOBRO ZDRAVLJE

3.1

Do 2030. smanjiti globalni odnos maternalne smrtnosti na manje od 70 na 100.000 živorođenih

3.2

Do 2030. okončati smrtne slučajeve koji se mogu sprečiti kod novorođenčadi i dece mlađe od 5 godina, gde će sve zemlje imati za cilj smanjenje neonatalne smrtnosti na ne više od 12 na 1000 živorođenih i smrtnosti dece ispod 5 godina na ne više od 25 na 1000 živorođenih

3.7

Do 2030. godine, obezbediti univerzalan pristup USLUGAMA SEKSUALNOG I REPRODUKTIVNOG ZDRAVLJA, uključujući planiranje porodice, informisanje i edukaciju, kao i integrisanje reproduktivnog zdravlja u nacionalne strategije i programe.

PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

18.3.2

Deca uključena u program imunitacije

18.3.3

Pružanje specifičnih usluga primarne zdravstvene zaštite za žene i decu.

KVALITETNO OBRAZOVANJE

4.1

Do 2030. godine, obezbediti da sve devojčice i dečaci završe besplatno, pravedno i kvalitetno OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE koje će pružiti odgovarajuće i delotvorne ishoda učenja

4.2

Do 2030. godine, obezbediti da sve devojčice i dečaci imaju pristup KVALITETNOM RAZVOJU, BRIZI I PREDŠKOLSKOM OBRAZOVANJU U RANOM DETINJSTVU, tako da budu spremni za osnovno obrazovanje

PRED-UNIVERZITETSKO OBRAZOVANJE

17.3.2

Bruto stopa upisa u 1. razred osnovne škole

17.3.3

brzina pristupa - prelaz iz 9. u 10. razred

17.3.4

Rezultati provere postignuća za 9. razred (razvrstano za devojčice)

17.3.1

Deca koja pohađaju obdaništa - ruralna i uopšteno (podela prema polu)

4.5

Do 2030. godine, eliminisati razliku među rodovima u obrazovanju i obezbediti JEDNAK PRISTUP SVIM NIVOIMA OBRAZOVANJA i stručnog osposobljavanja za ugrožene grupe, uključujući osobe sa invaliditetom, autohtone narode i decu u osjetljivim životnim situacijama

4.a

IZGRADITI I NADOGRADITI OBJEKTE za obrazovanje koji su prilagođeni deci i osobama sa invaliditetom, koji su rodno senzitivni i pružaju bezbedno, nenasilno, inkluzivno i delotvorno okruženje za učenje za sve

4.c

Do 2030. godine, značajno povećati broj kvalifikovanih nastavnika, između ostalog i kroz međunarodnu saradnju za osposobljavanje nastavnika u zemljama u razvoju, a naročito najmanje razvijenim zemaljama i malih ostrvskim državama u razvoju

17.3.6

Indeks rodne ravnopravnosti u preduniverzitetском obrazovanju

17.1.3

Škole opremljene kabinetima za informatiku i internet (odnose se na 4.a.1 [b], [c])

17.2.1

nastavnici na svim pred-univerzitetima koji ispunjavaju kriterijume kvalifikacije - licencirani

RODNA RAVNOPRAVNOST

5.1

Okončati svuda i sve oblike diskriminacije žena i djevojčica

5.5

Obezbediti puno i delotvorno učešće žena i jednake mogućnosti za liderstvo NA SVIM NIVOIMA ODLUČIVANJA U POLITIČKOM, PRIVREDNOM I JAVNOM ŽIVOTU

5.c

Usvojiti i ojačati ODGOVARAJUĆE POLITIKE I VAŽEĆE ZAKONE za promovisanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica na svim nivoima

RODNA ZASTUPLJENOST

16.2.4

Opštinski plan za rodnu ravnopravnost

16.1.2

Žene zastupljene na rukovodećim pozicijama u institucijama obrazovanja, zdravstva i kulture

16.1.3

Žene zastupljene na političkim pozicijama

16.2.1

Rodno odgovornmo planiranje i potrošnja budžeta

ČISTA VODA I SANITARNI USLOVI

6.1

Do 2030. godine, ostvariti univerzalan i pravedan pristup BEZBEDNOJ I POVOLJNOJ VODI ZA PIĆE ZA SVE

6.2

Do 2030. godine, ostvariti ravnopravan pristup odgovarajućoj kanalizaciji i higijenskim uslovima za sve i iskoreniti defekaciju na otvorenom, pritom obraćajući posebnu pažnju na potrebe žena i devojčica i ljudi u osetljivim situacijama

6.3

Do 2030. godine, poboljšati kvalitet vode SMANJENJEM ZAGAĐENJA, uklanjanjem otpada i minimalnim ispuštanjem opasnih hemikalija i materijala, smanjenjem za polovinu udela nepročišćenih otpadnih voda i POVEĆANJEM RECIKLIRANJA I BEZBEDNE PONOVNE UPOTREBE do x% [treba odlučiti] na globalnom nivou

PITKA VODA

12.1.2

Domaćinstva, javne ustanove i kompanije povezane sa sistemom vode za piće

13.1.2

Domaćinstva, javne ustanove i kompanije povezane na sistem kanalizacije

13.2.1

Naselja uključena u sistem za pročišćavanje otpadnih voda

6.a

Do 2030. godine, proširiti međunarodnu saradnju i podršku za izgradnju kapaciteta za zemlje u razvoju u aktivnostima i programima koji su povezani sa vodom i kanalizacijom, uključujući tehnologije sakupljanja vode, desalinizacije, efikasnog korišćenja vode, pročišćavanja otpadnih voda, recikliranja i ponovnog korišćenje

12.1.1

Sprovođenje opštinskog plana izgradnje i održavanja vodovodnog sistema

DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST

8.b

Do 2020. godine, razviti i operacionalizovati globalnu strategiju zapošljavanja mladih i sprovesti Globalni pakt o radnim mestima Međunarodne organizacije rada

LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

19.1.1

Plan lokalnog ekonomskog razvoja

INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

9.1

Izgraditi kvalitetnu, pouzdanu, održivu i otpornu infrastrukturu, uključujući regionalnu i prekograničnu infrastrukturu, kao podršku privrednom razvoju i dobrobiti ljudi, uz fokus na POVOLJAN I RAVNOPRAVAN PRISTUP ZA SVE

PUTNA INFRASTRUKTURA

9.1.1

Asfaltirani lokalni putevi

9.1.3

Lokalni putevi održavani tokom zimske sezone

ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

11.1

Do 2030. godine, obezbijediti pristup za sve odgovarajućem, bezbednom i povoljnom STANOVANJU I OSNOVNIM USLUGAMA, i modernizaciju sirotinjskih četvrti

11.2

Do 2030. godine, obezbediti pristup bezbednim, povoljnim, dostupnim i održivim sistemima prevoza za sve i poboljšati bezbednost na putevima, naročito kroz širenje JAVNOG PREVOZA, pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti onima u osetljivim situacijama, ženama, deci, osobama sa invaliditetom i starijim osobama

JEDNAKOST U ZAPOŠLJAVANJU, SOCIJALNE I PORODIČNE USLUGE

4.2.1

Socijalno stanovanje koje se pruža porodicama kojima je potrebna pomoć koje ispunjavaju kriterijume za stanovanje

JAVNI PREVOZ

10.1.1

Sprovođenje lokalnog plana javnog prevoza

10.1.2

Naselja kojima se pružaju uslugu lokalnog prevoza

SDG 11

11.3

Do 2030. godine, unaprediti inkluzivnu i održivu urbanizaciju i kapacitete za participatorno, integrisano i održivo PLANIRANJE i upravljanje ljudskim naseljima u svim zemljama

11.5

Do 2030. godine, značajno smanjiti broj smrtnih slučajeva i broj pogođenih i znatno smanjiti direktne ekonomske gubitke u globalnom BDP uzrokovane katastrofama, uključujući i KATASTROFE koje izazivaju vode, sa naglaskom na zaštitu siromašnih i ljudi u osetljivim situacijama

11.6

Do 2030. godine, smanjiti negativan uticaj gradova na ŽIVOTNU SREDINU po glavi stanovnika, između ostalog i posvećivanjem posebne pažnje KVALITETU VAZDUHA i UPRAVLJANJU komunalnim i drugim OTPADOM

PROSTORNO PLANIRANJE

7.1.1

Opštinska teritorija obuhvaćena regulatornim planovima

UPRAVLJANJE KATASTROFAMA

6.1.2

Intervencije za zaštitu od katastrofa

UPRAVLJANJE OTPADOM

14.1.1

Nivo sprovođenja plana upravljanja komunalnim otpadom

14.1.2

Domaćinstva koja imaju pristup sistemu sakupljanja otpada

14.3.1

Količina deponisanog otpada u kilogramima po stanovniku

SDG 11

11.7

Do 2030. godine, obezbediti univerzalni pristup bezbednim, inkluzivnim i dostupnim, ZELENIH I JAVNIH POVRŠINAMA, posebno za žene i decu, starije osobe i osobe sa invaliditetom

11.a

Podržati pozitivne ekonomske, socijalne i ekološke VEZE IZMEĐU URBANIH, PRIGRADSKIH I RURALNIH PODRUČJA kroz jačanje nacionalnog i regionalnog planiranja razvoja

11.b

Do 2020. godine, povećati broj gradova i ljudskih naselja do x% koja usvajaju i sprovode integrisane politike i planove za uključivanje, efikasnost resursa, ublažavanje i prilagođavanje KLIMATSKIM PROMJENAMA, OTPORNOST NA KATASTROFE, i izrađuju i sprovode Hyogo okvir za holističko UPRAVLJANJE RIZICIMA OD KATASTROFA na svim nivoima

JAVNI PROSTORI

8.1.1

Kvadratni metri zelenih površina javnog prostora po glavi stanovnika

8.2.2

Površina javnih kvadratnih metra u m² po glavi stanovnika

7.1.1

Opštinska teritorija obuhvaćena regulatornim planovima

6.1.1

Sprovođenje opštinskog plana za upravljanje katastrofama

SDG 12

ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

12.5

Do 2030. godine, značajno smanjiti stvaranje otpada kroz sprečavanje, SMANJENJE, RECIKLIRANJE I PONOVO KORIŠĆENJE

12.b

Razviti i sprovesti instrumente za praćenje uticaja održivog razvoja na ODRŽIVI TURIZAM KOJI OTVARA RADNA MESTA I PROMOVIŠE LOKALNU KULTURU I PROIZVODE

UPRAVLJANJE OTPADOM

14.3.1

Količina deponisanog otpada u kilogramima po stanovniku

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

15.1.1

Nivo sprovođenja opštinskog plana za zaštitu životne sredine

LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

19.1.1

Plan lokalnog ekonomskog razvoja

SDG 13

AKCIJA ZA KLIMU

13.1

Ojačati OTPORNOST i sposobnost prilagođavanja klimatskim promenama i prirodnim katastrofama u svim zemljama

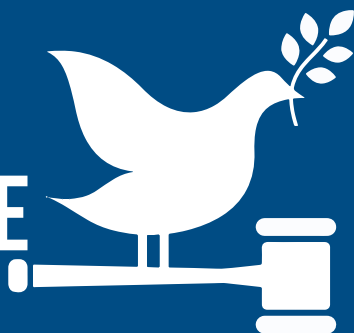

UPRAVLJANJE KATASTROFAMA

6.1.1

Sprovođenje opštinskog plana za upravljanje katastrofama

MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

16.6

Izgraditi DELOTVORNE, ODGOVORNE I TRANSPARENTNE INSTITUCIJE na svim nivoima

16.7

Obezbediti ODGOVORNO, INKLUZIVNO, PARTICIPATORNO I REPREZENTATIVNO ODLUČIVANJE na svim nivoima

OPŠTINSKA TRANSPARENTNOST

2.2.1

Objavljivanje dokumenata za planiranje i trošenje budžeta

16.1.3

Žene imenovane u političkim pozicijama u opštini

16.1.2

Žene u rukovodećim pozicijama u obrazovnim, zdravstvenim i kulturnim/ sportskim institucijama

16.2.2

Rodna ravnopravnost u budžetiranju za zapošljavanje i preduzetništvo žena

PARTNERSTVOM DO CILJEVA

17.1

Jačati mobilisanje domaćih resursa, između ostalog putem međunarodne podrške zemljama u razvoju, kako bi se poboljšali domaći kapaciteti za NAPLATU POREZA I DRUGIH PRIHODA

17.14

Poboljšati KOHERENTNOST POLITIKE za održivi razvoj

17.17

Podsticati i promovisati djelotvorna javna, javno-privatna PARTNERSTVA kao i partnerstva civilnog društva, nadovezujući se na iskustva partnerstava i njihove strategije o resursima

LOKALNI EKONOSKI RAZVOJ

19.1.4

Nivo prikupljanja računa poreza na imovinu (bez dugova, kamate, novčanih kazni)

19.1.1

Plan lokalnog ekonomskog razvojal

19.1.2

Pripremanje i objavljivanje liste opštinskih imovina planiranih za davanje koncesijom

Uz podršku: Projekta decentralizacije i podrške opštinama (DEMOS)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Sweden
Sverige

Norwegian Embassy
Prishtina

HELVETAS
KOSOVO